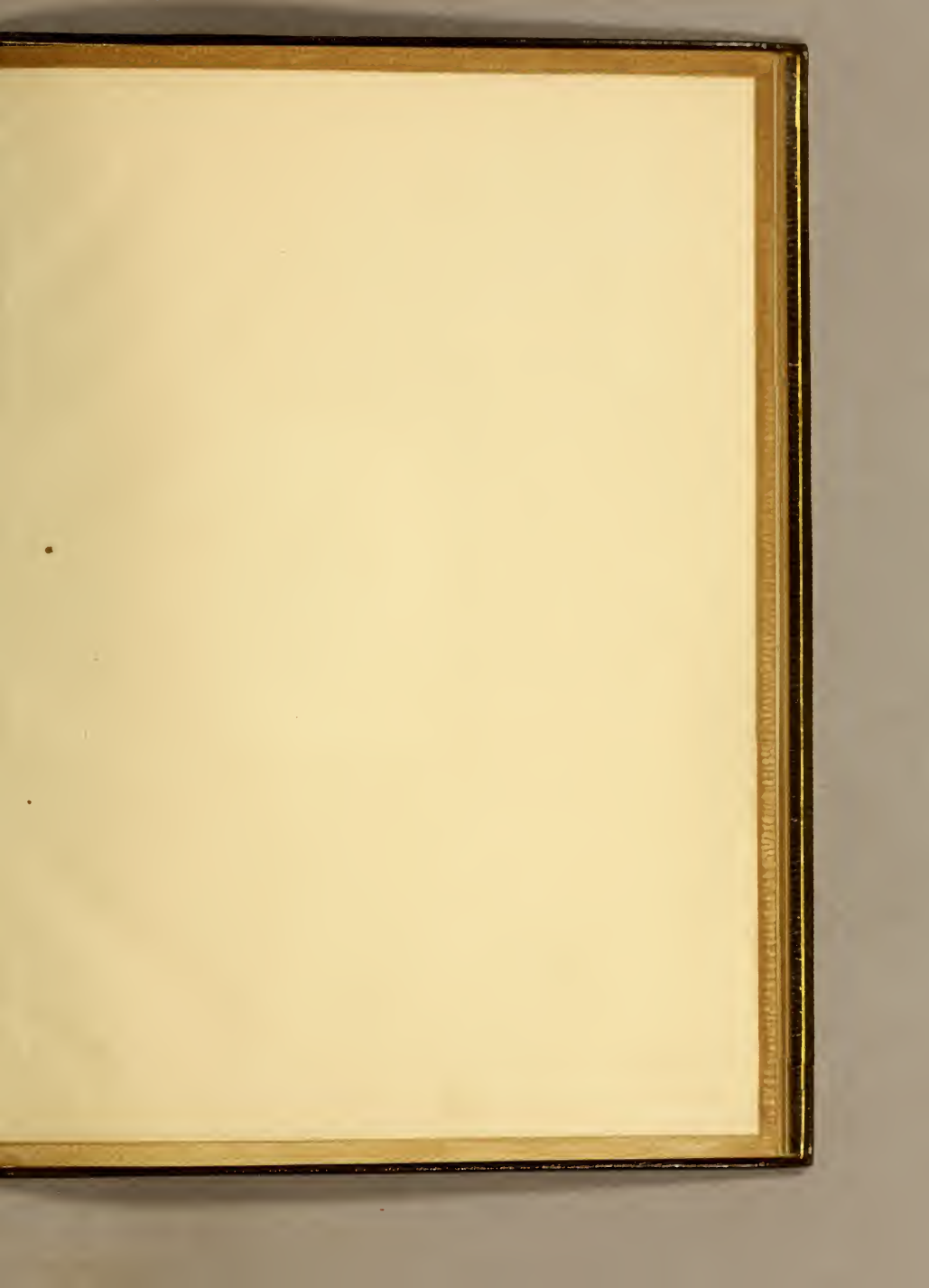

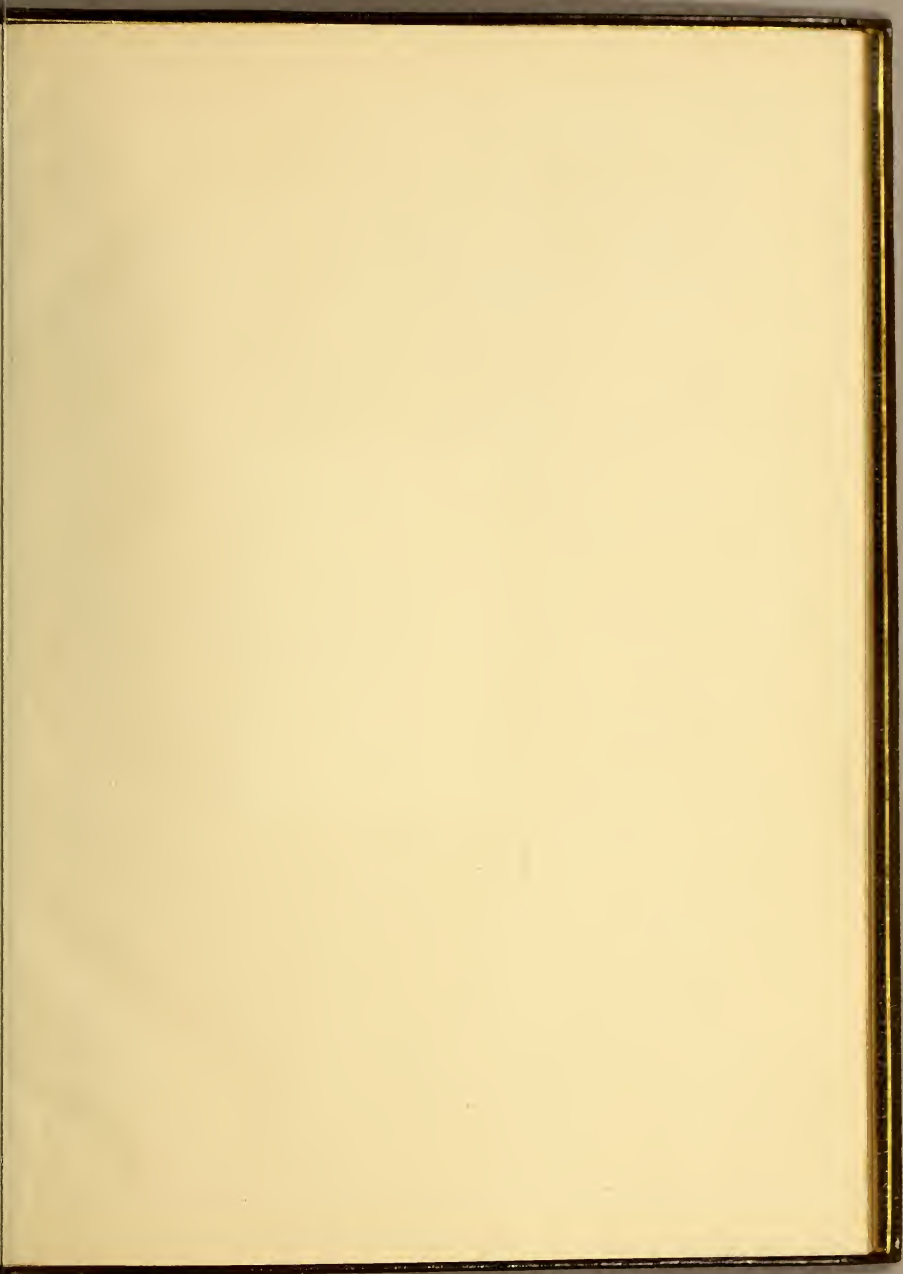
*Gravilliana, I. 225, reprint of Rome
edition of 1506.*

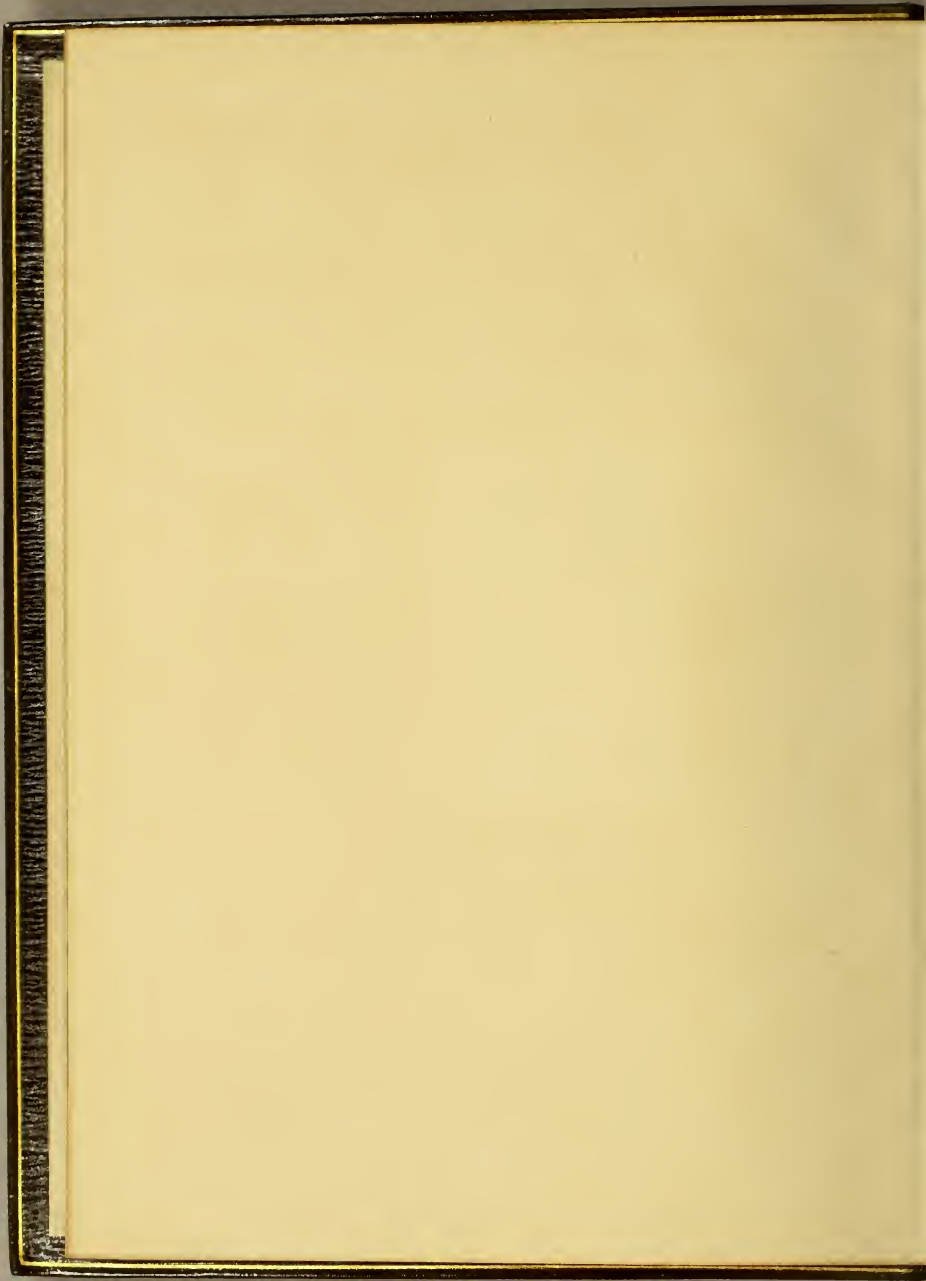

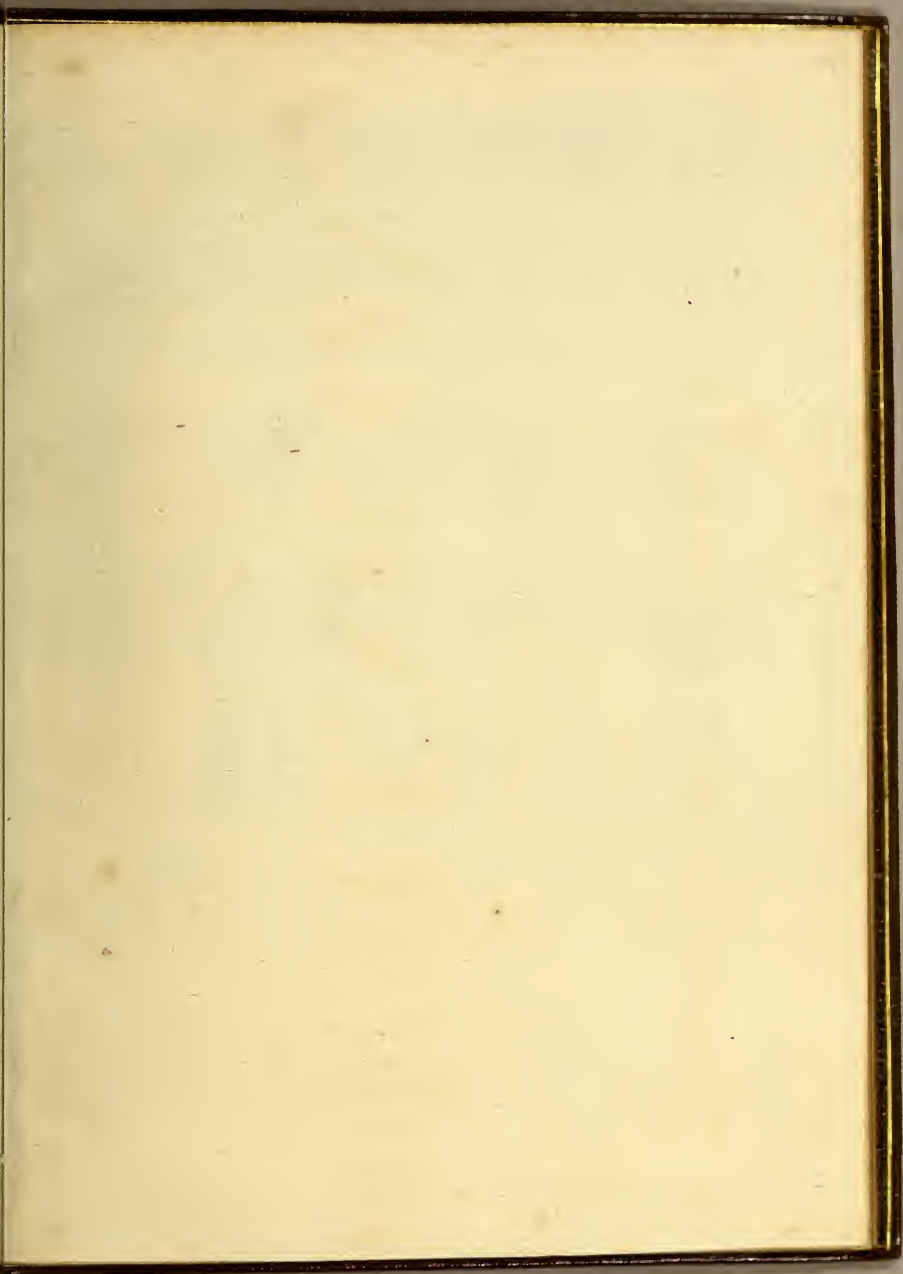
John Carter Brown
Library
Brown University

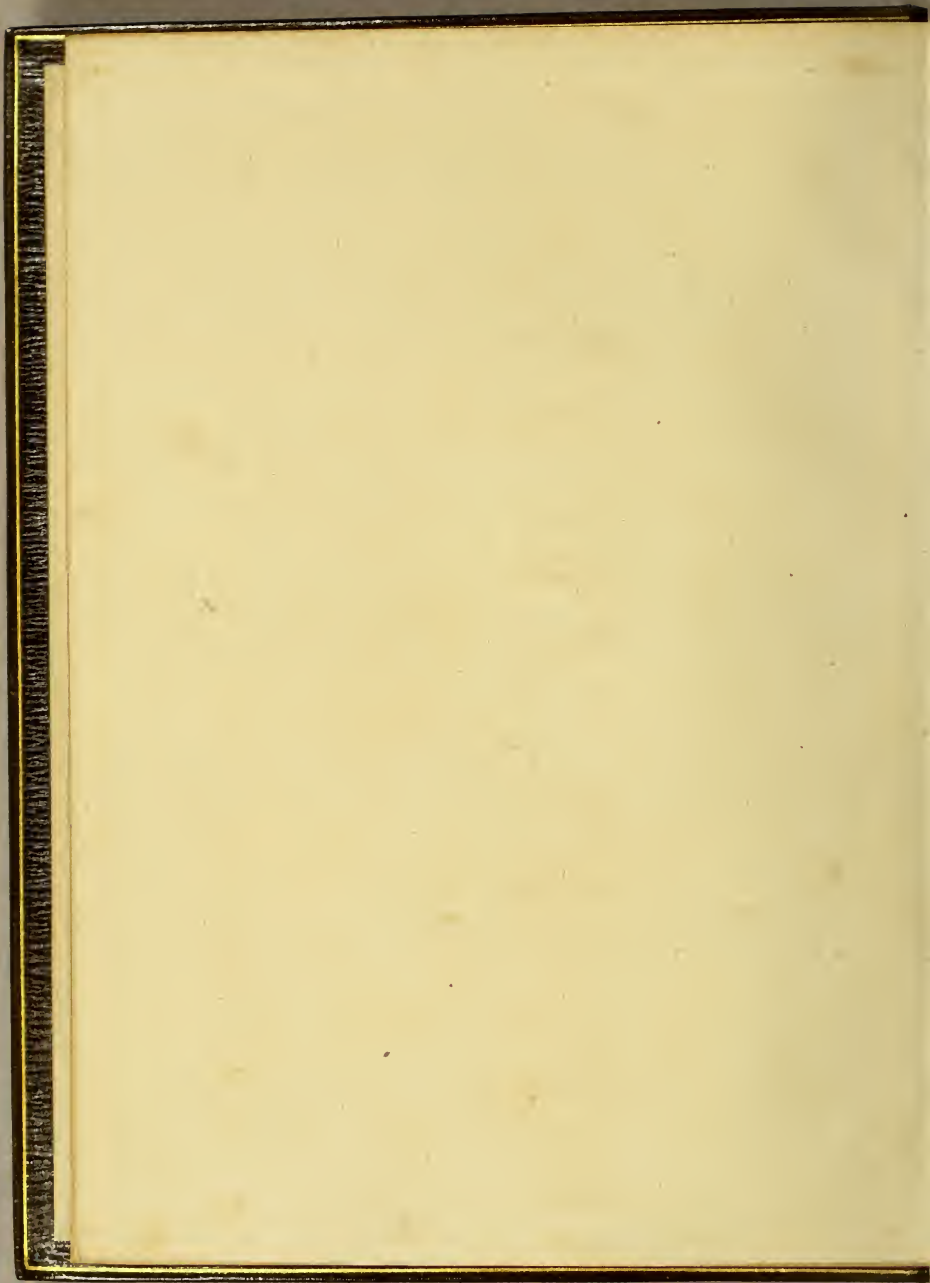
15 A 16

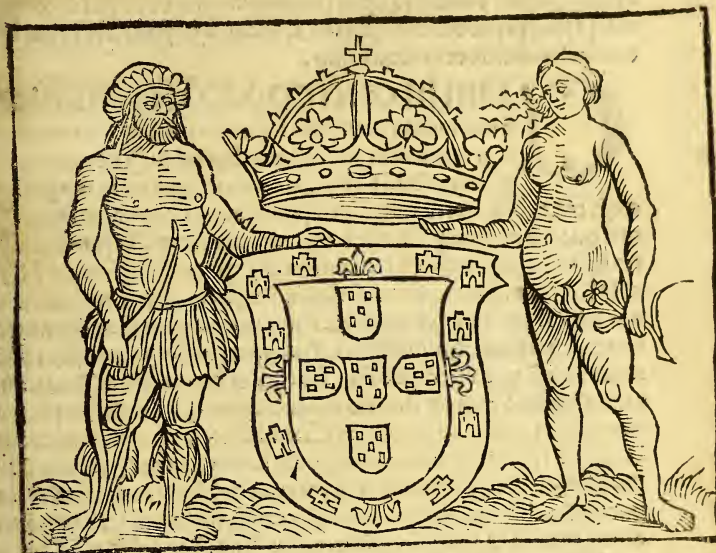

Besta prorime p Portugaleñ. in In
dia. Ethiopia z alijs orientalibus terris. a serenissimo Emanuele
portugalie rege ad R. d. d. G. ep̄m portuzē. sacrosctē Ro. ecclie
cardinalē portugaleñ. missa. et de eiusdē dñi Cardinalis māda-
to honorabilis viri Petri Alfonsi malherio decretorū doctoris ac
eiusdē dñi Cardinalis prefati capellani industria z correctiōe in
vrbe edita.

Quis loquet potētias dñi: auditas faciet omnes laudes eius. Annunciēt opera eius in exultatiōe: qui descendunt mare in nauibus. Faciētes opationē in aquis multis: ipsi viderūt opa dñi et mirabilia eius ī pfundo. Audiat igit̃ nō minor exultatiōe virtus opm dei: que diuino comitati auxilio fecerūt. prime nri in finibus terre: deducētes ad nihilū tribulātes nos fidei hostes. Incipit quippe iam (vt apparet) diuina cogitatio ac potētia euigilare cōtra sarracenoꝝ perfidiā: et eius pseudo pphetā. Incipit quoq̃ iam parare et nuptias agni: in quibus eius vxor ecclia totum nūc suppressa per orbē lacrimas ac luctum deponet: et inducte se ornamentis leticie et exultationis.

Quoniam in oriēte opatō serenissimi Emanuelis portugalie regis. seu potius dextere excel si. p exaltatiōe christiane religionis in India. ceterisq̃ oriētalibus terris. ab eo inuestigatis. in magnū iā cresceret. et cōfirmaret augmentū. suis cōtinuis armis ac labore sicuti que a deo sunt. p seuerat de virtute in virtute. Visum necessario fuit eidē sapiētissimo regi mittere in armata classe anni p̃teriti. M. cccc. v. quottannis a se illuc mitti solita. capitaneū precipuum. qui cōtinuū illic pmaneret. et rem tantā maiori q̃ antea aucto ritate ac viribus administraret. Quapropter misit generosus et strenuum virū p se vice regē dñm Frānciscum de almeida. Is annuente altissimo tam ad itineris maturatiōē. q̃ in fidelitū expugnationē. felici vsus navigatione. Cū in littore oriētalit ethiopiae in Arabicū sinū vergentis. cōperisset Mahumetaneae secte Quiloe Regē. male Regi Emanueli ex federe. et deditiōe ante secū in ita parentē. et alienatū suāsu. vt credit̃. et artificijs aliorū sarracenoꝝ omne malū a Portugalsiū armis. p Indiā ac ethiopiā sibi auguratiū. tandē ipm Quiloe regē obsedit. ac expugnavit. plerisq̃ ex hostibus interceptis. Capta etiā ipa ciuitate Quiloe precipua regi sede. opibus multis referta. vt que potissimū est Emporiū terre Zofalle auri feracissime. Quo facto. idē dñs Frānciscus querdam aliū ex indigenis p̃cipuū ac nobilē. qui summo studio et fidelitate ser. nissimo regi Emanueli sp̃ inservierat cōstituit regē. et publica regali pompa. ac ceremonijs coronauit. eiusq̃ dñio et ditioni addidit. pensurū simul quottanis tributa. patiturūq̃ in orbibus ipso regi Emanueli et capitanciā eius.

C Erupit etiā idem dñs Franciscus ante suū inde discessum arcem in ea Ciuitate munitissimā. mari ex magna pte circum suo. imposito nostrorū valido presidio. plurimis bombardis et alijs bellicis instrumētis. necnō armatis nauib⁹. ac nauigijs instructis finis munito. Appellauit vero arcem sancti Jacobi. q̄ eius festo nec min⁹ patricinio in mēse Julio eius regis et Ciuitatis gloriosa expugnatio contigit nostris. Arce edificata. idē dñs Franciscus. ut habitationi Ciuitatis cōsuleret. plerq̄ factos extores in ciuitatē reduxit. Subiisdem cōditionib⁹ additos. Protendit huius Ciuitatis Quiloe regnū per oriam maritimam duodecies centena milia passum. plurimas in eodē mari opulentissimas insulas habēs dñio suo. et nostro pariter subditas. naz in terris potissimū illis quo regni caput. eo et reliqua regni illico sese proissas addidit.

Omnibus in ea ciuitate compositis et vt premittitur peractis. is dñs Franciscus nauigauit inde ad aliā nō minus opulentā saracenorū ciuitatē nomine Mombaza alterius regni Metropolim in eadē ethiopie parte sitā. que audita Quiloe expugnatio magna armatorū manu. et sagitatorū numero. necnō. c. quiquaginta bombardis et alijs pluribus machinis se ad defensionē parauerat. hāc pari fortuna deo adiutore aggressi nostri. diu et acciter resistētibus oppidanis. tandē vi expugnāt. diripiunt ac incendunt. Rex ciuitatis etiā intra muros cum nostris acerrime pugnans. inclinata iam ad nostros victoria. desperās defensionem alia oppidi parte magna Ciuium multitudine comitatus aufugit. Interfecti ferro ex saracenis Mille et quingenti. capti plurimi. Durante diu cū multa oīm admiratione magno Ciuitatis incendio. magna et preciosa pars prede igni est consumpta. multa capta. in qua nōnulla arma ipsius regis. et sericū pabilonē. ac tapeta. simul p̄ciosos pannos et nōnulla alia vsui regioe vt illis terris dicata atq; in eius palacio inuenta. idem Capitaneus ad Emanuelem regem misit.

Hac ciuitate Mombaza deleta. et solo eq̄ta. idem Dñs Franciscus trāsmisso indico pelago nauigauit in Indiā ad insulā q̄ndam cōtinenti primā Aniadina appellatā quo omnes naues in indico mari nauigantes applicare solent. p̄sertim que a Mecha in Indiam antea nauigabant. Nam terrore et infestatiōe nostrorum nauū iam nauigare non audent In ea insula Capitaneus

inter cetera sibi a Serenissimo rege Emanuele demandata. Castellum munitissimum sancti Michaelis appellatum ad omnimodam securitatem Indiarum rerum extruxit. circumdeditque muro. ante murali. et fossa. multis perennibus aquis intus inclusis. et magnis reperitis edificijs antiquitus e lapide quadrato constructis. In quorum validissimis fundamentis edificato Castello. inuentis que etiam plerisque monetis auri et argenti. annulis et alijs preciosis ad eundem regem missis. Capitaneum ibi pro se reliquit strenuum cum firmissimo presidio nobilium nostrorum. et aliorum virorum. Reliquit et naues rostratas et triremes armatas in illo mari insolitas nec antea visas. et alia remigum nauigia ad ultimam et perpetuam suppeditationem illarum gentium aptissima. Ut impleri etiam nunc videatur illud propheticum Ezechielis. Et conuertent sulcietes Egyptum. et destruetur superbia imperij eius. In illa die egredientur nuntij a facie mea cum triremibus ad conterendum ethiopicam confidentiam. et erit pauper in eis.

C Extructo hoc in Aniadina insula castello munitissimo: abijt inde Capitaneus noster expugnatum aliam Sarracenorum ciuitatem Onor appellatam. in cuius portu quattuordecim magnas ipsorum naues incendit. propterea quod eius loci rex tergiversari sit visus. ac differre que sponte obtulerat Capitaneo. mittens etiam ei ampla dona et recetia nostris cibaria. dum castellum in Aniadina extrueret. Verum accepto detrimento (ut fit) deteriora timens. reuertens neglectam pacem. et se penitus obscurum ac paritum obtulit.

C Hinc nauigauit idem dominus Franciscus in opulentissimam. ac ditissimam ciuitatem Canenorum celebre Indiarum emporium. ubi in collo terre a ciuitate in mare protenso extruxit. ut habebat in mandatis aliam arcem munitissimam. sancti Saluatoris appellatam. non solum consentiente. sed ultero etiam locum off. rente ipso ciuitatis rege gentili. antea nobis amicitia et federe coniuncto. dissuaderibus tamen arcis extruccionem (quando iam deo gratias alia vi obesse non valent) et egre ferentibus plerisque Sarracenis mercatoribus ibi commorantibus. quorum magna et precipua pars illo se transtulit deferentes Calecut potentissimum et amplum emporium. nunc at

tritum atq; desolatum assiduis naualibus z terrestribus detrimē
tis a nostris acceptis. cum plurimie incendijs z multiplici incola
rum occisione. ob nonnulla perpetrata in nostros scelera. viola
tamq; sarracenorum persuasū securitatem. nostris ibi negotian
tibus antea prestitam. permittente scilicet eorum crīmen altissi
mo. quo delerentur inde mahometani. Nullaq; etiā in tam cele
bri loco participatio. nulla cōuentio Crīsti ad Belial. Nec par
sarracenis cum chūstianis potētia. Edificata arce. nostri collum
illud terre intercidentes insulam cū arce circumfluo vndiq; mari
fecere tutissimā. imposito ibi Capitano cum validissimo item
presidio militum nostrorum z armatarum nauium.

C Dum is dñs. Franciscus hic arcem edificat. Venere ad eum le
gati in magna pōpa missi a rege Varsinga gentili potētissimo
(vt extimatur) omnīū Indīe regū. cuius aulam z curiam nōnul
li ex nostris adiere. Necnon frequentioris mansiōis sue amplissi
mam ciuitatem in mediterraneis sitam. per quadraginta quinq;
ginta milia passum a Canenoz distantem. adeo populosam vt
sexcentorū milium habitatorū extimeretur. Videre tum nostri in
eius curia nouē reges ipsum sequentes. Ad sunt ei ad bella (vt af
firmant) centum milia equitum. elephantes bellicosi mille. pede
stres vero copie absq; numero. protēditur eius dominīū longis
simo tractu i mediterranea. multos sub se habet reges. plures in
indico litore Ciuitates maritimas z emporia. hic per eosdem le
gatos obtulit eidem dño Francisco Capitano amicitia z om
nes vires suas paratissimas ad omnia Serenissimi Emanuelis
Portugalie regis. necnō portus suos maritimos in quibus quas
veller arces z castella rebus nostris commoda exuereret. offerens
simul q̄libentissime ac requirens ad maiorem animi sui probati
onem et securitatem. mutuam coniunctiōem matrimoniorū fili
orum suozū cum quibusuis eidem Emanueli regi sanguine cōiun
ctis. Misit preterea dona amplissima serenissimo principi Jo
hanni Portugalie regni pūnogenito. aurea sez et more gentis
monilia. et preciosos pannos. misit et ad patrem Emanuelē
litteras gratissimas. eidem se et omnia sua offerens cum mag
na significatione beniuolentissime et obsequētissime volūtatīs

vt renouante iterum nŕe spiritu dñi. vt apparet faciē terre. post
ſuppreſſam tot ſeculis chriſtianā religionē Merito ⁊ illud de ſal-
uatore ⁊ ſancta eius fide denuo renouari videri poſſit. Domina-
bit̃ a mare vſq; ad mare. ⁊ vſq; ad terminos orbis terrarū. coraꝝ
illo prociēdēt ethiopes. reges. ⁊ inſule munera offerent.

¶ Inter ceteros vero qui ad regnū ⁊ Curia huius magni regis
acceſſere. fuit quidā frater ordinis Minorū a rege Emanuele il-
luc inter alios miſſus. is quadriēnio illic verſat⁹. aſſerit huius re-
gis gentes. ac ſubditos maioreꝝ immodū aptos ⁊ inclinatos ad
cognitionē noſtre ſancte fidei ⁊ religionis. Que quidē res eidem
Emanueli regi ſup oīa gratioꝝ ē. maioriꝝq; afficit voluptatis. ſpe-
rat em̃ de diuina clemētia. quod maxime ex animo ſemp̃ in tēdit
ac p̃chrat. vt dieb⁹ noſtris dignet̃ quād̃ oꝝ. ipſo tantope pulſan-
te. cōuerſiōis ⁊ miſericordie ſue ianuā illis gentibus aperire.

¶ Eructa hac i Cananor̃ arce trāſtulit ſe inde Dñs Franciſcus
Capitane⁹ in ciuitatē Cochim̃ maritimā. ampliffimū eius litto-
ris emporiū. ibi arcē p̃teritis annis a quibuſdā nobilib⁹ noſtris
ante edificatā ⁊ ab eorū cognomine Alboquerque appellatam.
longe maiori ⁊ validiori lapideorū muroꝝ ambitu. antemurali.
et foſſa magna circundat. cum ampliffimis intus hoſpitij. mu-
nitiq; maiori ⁊ hoīm ⁊ bellicorū inſtrumētōꝝ ⁊ armatarū nauī
um p̃ſidij. ibi em̃ futura eſt eius precipua māſio. ⁊ indice opera-
tionis viſ ad oīa opportuniōꝝ atq; cōmodior. preſertim cum in
hoc Emporio inter cetera aromata ſit precipua viſ ⁊ copia Pi-
peris. Manent itaq; in p̃ſidij p̃ terras ⁊ loca noſtra diſperſi
magna nobiliū regis Emanuelis ac p̃ſtatiū militū copia. Ma-
net ⁊ valida armata claſſis Triginta nauīū. In quib⁹ ⁊ triremes
et alia remigij nauigia roſtratis permixta. ad maritimas inſeſta-
tionē. atq; excuſiōē quoquomodo verſuz in hoſtes faciēdas.

¶ Ex hoc Cochim̃ emporio ⁊ arce. idē Dñs Franciſcus iuſſit fie-
ri hoſtilē excuſiōē i portū ciuitatis Coulam̃ maritime. vbi no-
ſtri incēſis Trigintaquattuor ſarracenoꝝ magnis nauibus mer-
cibus omiſſis. facta hoſtū magna ſtrage incolumes rediere. fuit
in cauſa. q̃ ante aduentū eiꝝ dē Capitanei. fuere interfecti in ea
Ciuitate ſuaſi ſarracenoꝝ Decē aut. xij. ex noſtris ſecuritate pre-
ſtita antea ibi negotiantes.

¶ Eructerunt inſuper noſtri multis priꝝ habitis certaminib⁹
ac de hoſtibus non ſine multo ſanguine victoꝝ munitū caſtel-

lum in mediterraneis : appellatū Emanuel sup civitatē Cochīn
ad ripam magni ⁊ navigabilis fluminis indicū mare influentis.
vnde nō solū in hostiū terras faciles sūt excursiōes: transitu etiā
hostiū in nostros ⁊ nostris federatos intercluso. Sed etiā onera
Piperis ⁊ aliorū aromatiū ⁊ preciosariū mercū libere et in offense
a nostris exportant. Adempta pro: sus iniuriis eius rei facultate
Quibus quidē rebus factū est vt in terris illis maximus christia
ni nois sit terror oibus incussus. Nullēq iam naues in India ⁊
ethiopia absq securitate Capitanei nostri audeant navigare. vt
etiā videat ⁊ illud Xp̄ie dictū impleri: Labor egypti ⁊ negociatō
ethiopiē ⁊ sabaim viri sublimes: ad te trāsibunt ⁊ tui erunt.

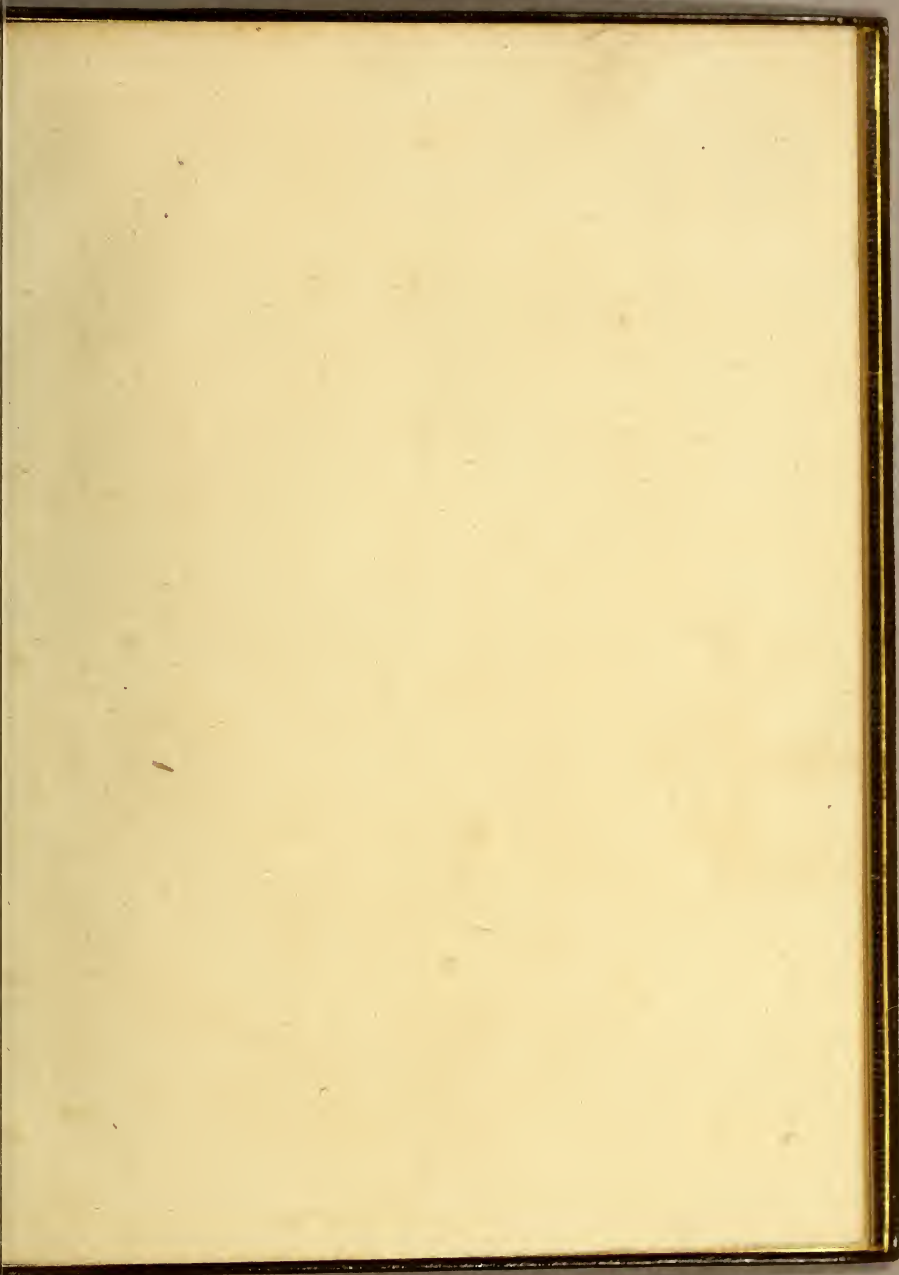
¶ Alia item castella alijs in locis illarū terrarū idem sapientissi
mus rex Emanuel exercui nunc iubet: ad alia simul chustiane rei
publice cōmoda diuine seruiēti oportuna. quib⁹ vt firmissime
cōfidit: immortalis de⁹ pari dignatiōe p̄sp̄eros dabit enētus.

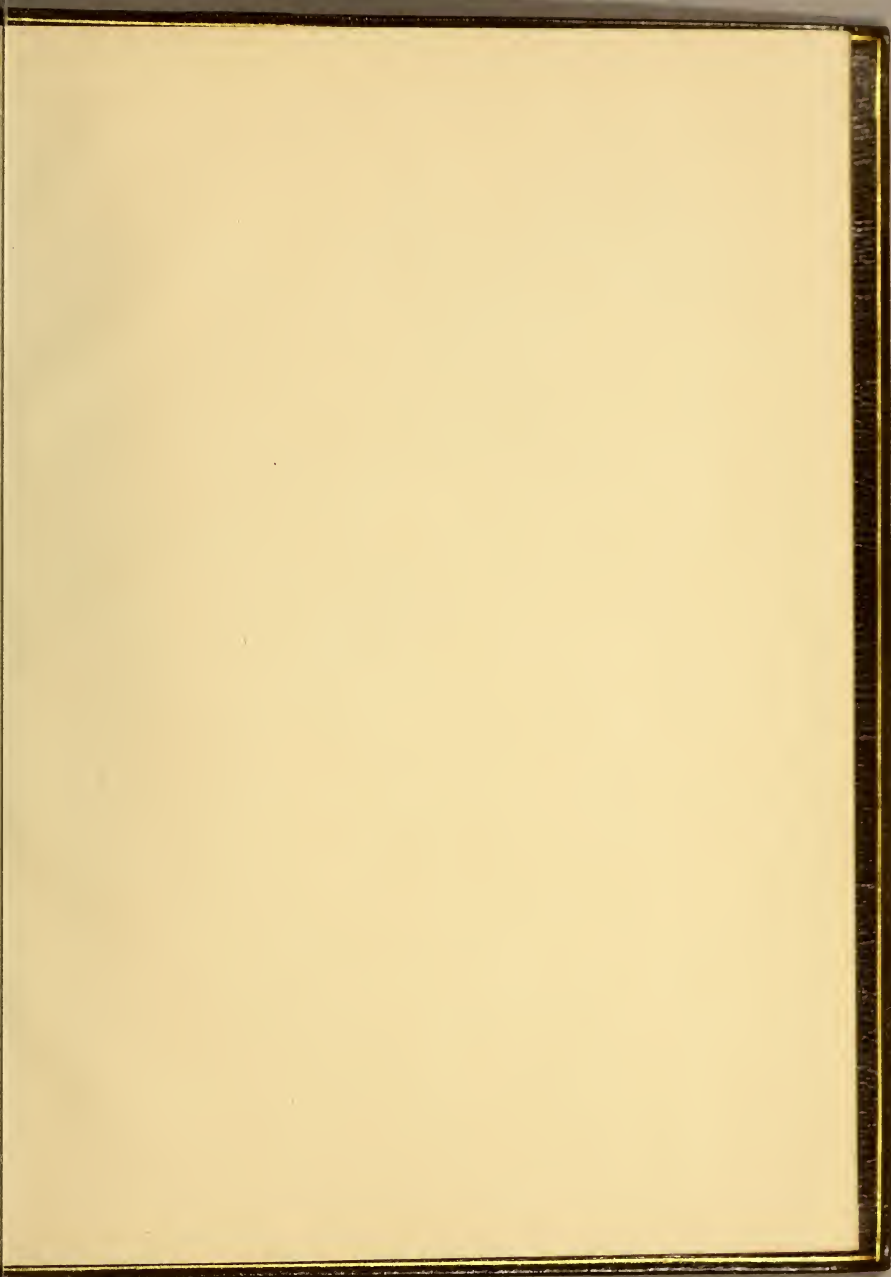
¶ Verū his tot tantisq sarracenoū in ethiopia ac India cladi
bus atqz incēd ijs nō casū nec fortune rerū vicissitudini. sed diuī
no potius. ⁊ manifesto dei iudicio ac misterio ascribēdis. satis
apparet. Nō minus repēte impleri: quod Apocalipsis subito su
ctū plenius predixit. de repētina sarracenicē Babilonis destru
ctione ⁊ ablatione orientaliū opum: ac comētiū a manibus eius
inquiens. et flebūt ⁊ plangēt se sup illā reges terre qui in delitijs
eius vixerūt. cū viderint fumū incendij eius. ⁊ negociatores terre
flebūt et lugebūt sup illā. quoniā merces eorū nemo emet ampli
us merces lapidis preciosi. ⁊ margarite. ⁊ bissi ꝛc. et cinamomū
et amomū. et odoramentoz. et vnguētū. ⁊ thuris ꝛc. et mercatores
qui diuites facti sunt ab ea longe stabūt p̄pter timorē tormentoz
eius. flentes ac lugētes. quoniā vna hora destitute sunt tante di
uitie. et oīs gubernatoz. et oīs qui in lacū navigāt. et naute. et qui
in mari operant longe steterūt. et clamauerūt vidētes locū incen
dij eius. et miserūt puluerē sup capita sua. et clamauerūt flentes
et lugētes dicētes. vch. vch. Civitas illa magna. in qua diuites fa
cti sunt oīs. qui habebāt naues in mari de pretijs eius. quoniam
vna hora desolata est. Exulta sup eam celū ⁊ sancti apostoli. quo
niam indicauit deus iudiciū vestrum de illa.

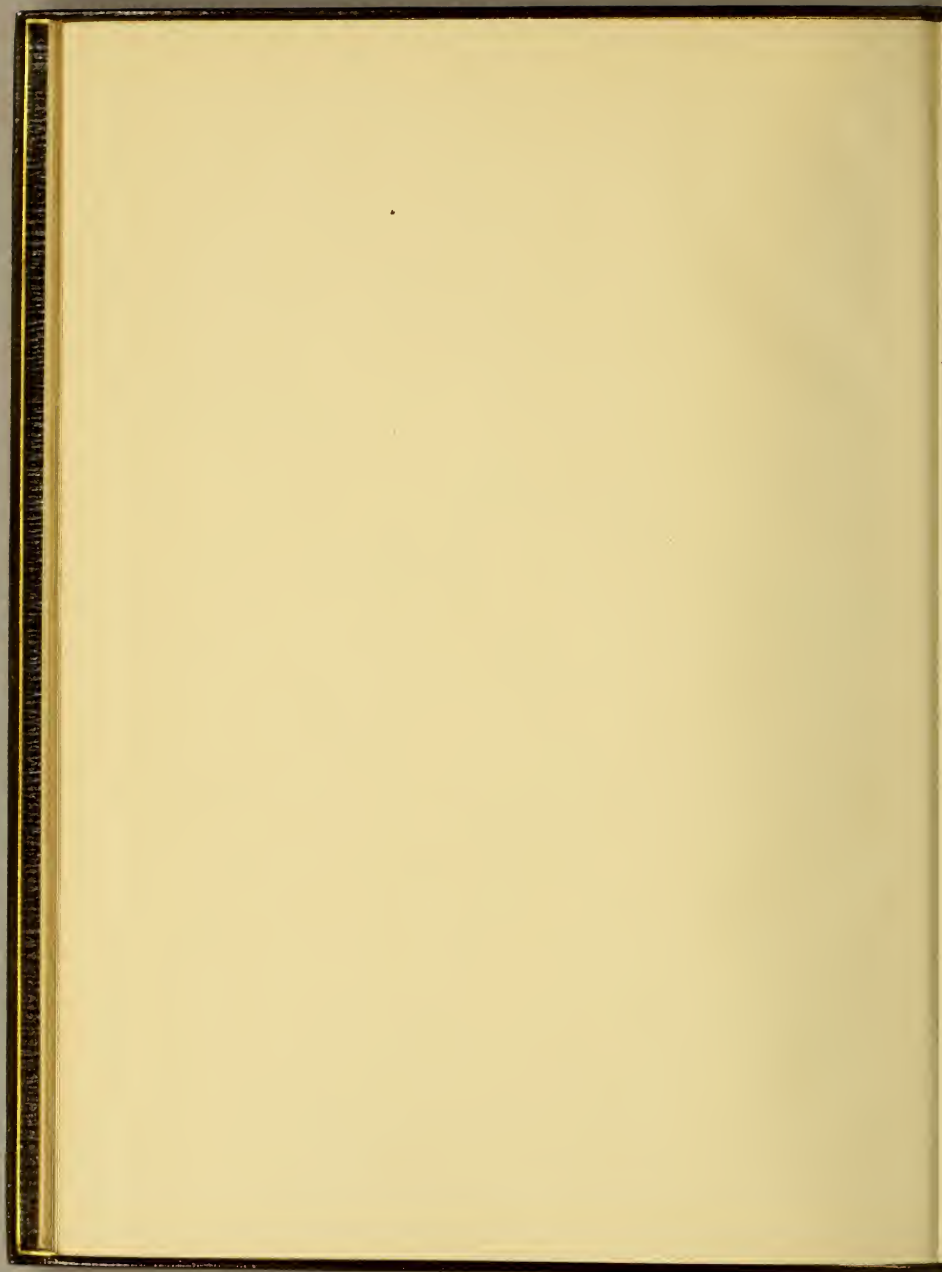
¶ Impleto igit iam magna ex parte nō minus q̄ p̄phetato tan
to diuino misterio. Reddit atqz ab immortalī deo maiore immo
dum ad exaltationē chustiane religionis. tanta felicitate oriēta

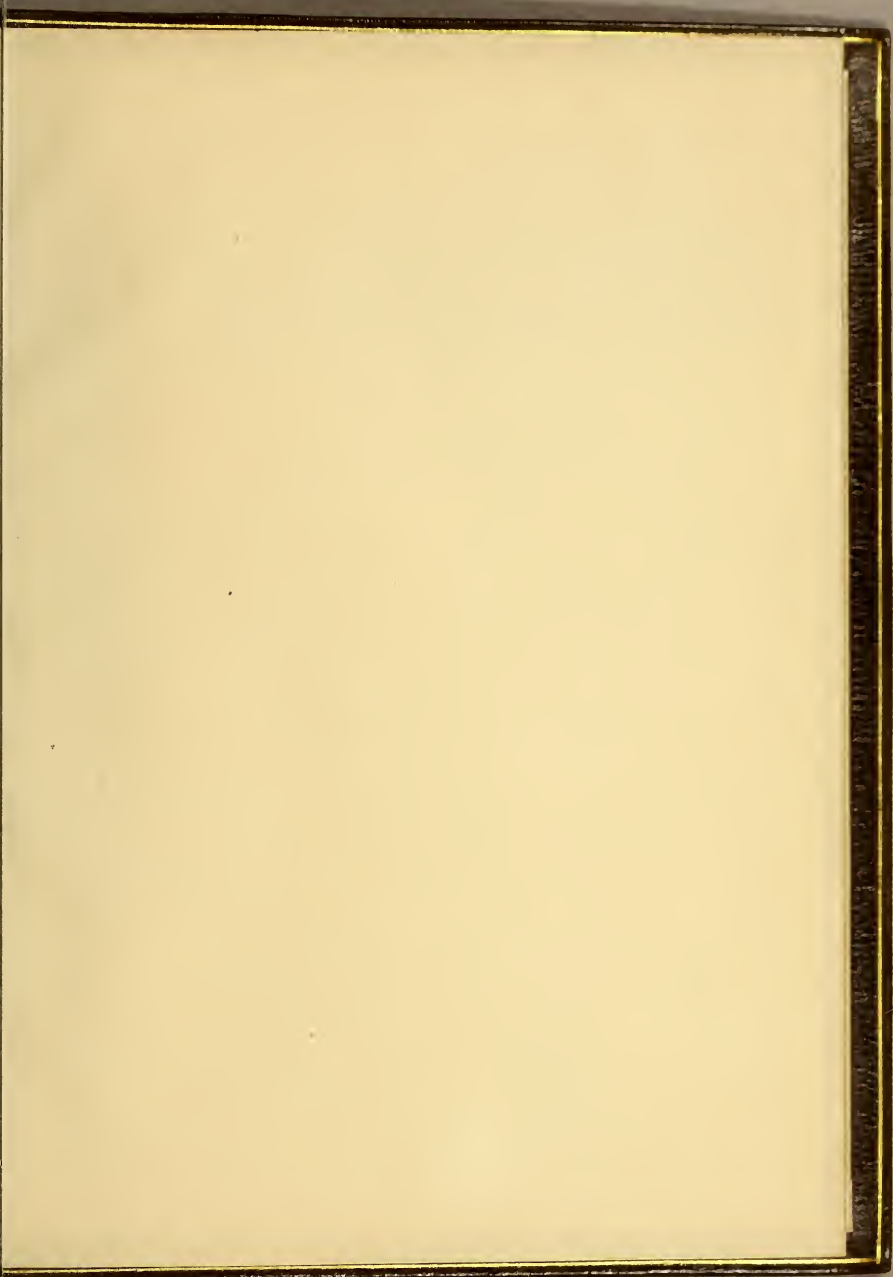
libus deuotissimi regis Emanuelis pro christi laboribus: abunda-
re certe debet in oibus christiana exultatio: ubi abundat p omni-
bus tanta christi operatio: qua nō solum mire exaltatur christia-
num decus: plurimis animabus ad fidem conuersis: r sancte crucis
signo ac misterio in terris aurea incognitis: nouis gentibus an-
nunciatio: sed etiā omnibus sarracenis: ipsi precipue Soldano:
marina ex parte diminuitur potentia: infringit animus: et aufer-
runtur ingentes orientales opes: quibus eorū cōtra nos albanē
vires: vnde magna ipsis adest desperatio: dum viso tanto miste-
rio imminere: pro suis secte sue destructionē etiā ex antiq̄s apud
eos profagis dominantur. Vident enī iam futurū preter omnium
mortalium spem: q̄m facilis sit indies armorū nostrorum cōtinua
peruagatio: ac transitus. nō solum in plerasq̄ alias orientales ter-
ras ac insulas innumeras. r ipsam deniq̄ Taprobanam: alterū
aliquādo orbem existimata: quartuo: diez navigatione t̄m ab op-
pidis nostris distantem. Sed etiā in intima Arabici r Persici si-
num litorea ac terras. Quo fiet necessario vt ipsa tandem preci-
pua Sarracenicę perfidie sedes Mecha quā bidui t̄m navigati-
one distantem: iam subeunt nostri r eius pseudo humani generis
corruptoris Mahumeti pphanū sepulchrū: videāt victricia chri-
stianorū arma atq̄ incendia Spiritu oris dñi ad sui conflagrati-
onem tam mire per nos illuc missa. datura illi tantū tormentorū
r luctus. q̄ntū se aduersus dñm glorificauit. Quippe qui destru-
endus sit illustratiōe aduentus sui. Qui quidem vel hoc tanto ac-
morū nostrorū misterio iam ab oriēte illustrare miro incipit mo-
do. quoniam ipse dñs est qui illic p nobis pugnat. ipse qui confir-
mat omnia. que tam mire illic operant in nobis. Et ideo cū pro-
pheta exultandum. Magnificata sunt opera tua dñe a solis ori-
tu vsq̄ ad occasum laudabile nomen tuū. omnia in sapientia se-
cisti. impletur terra possessione tua. Nec minus cū Joanne apo-
stolo multiplex Alleluia cantādum. gloria r laus r virtus deo no-
stro qui iudicauit de meretrice magna que corrupit terram. Gau-
deamus r exultemus r demus gloriā ei. quia veniūt nuptie agnē
r vxor eius iam preparabit se tanq̄ sponsa viro suo ornata.

Impressum Turenberge per dñm Jo-
hannem Weyssenburger. Anno rc. vij.

-12142-

Charles Wells Sale

June 30 1919

- 270 EMANUEL, *King of Portugal*. *Gesta proxime p. Portugaleñ in India, Ethiopia et aliis oriētablibus terris*, lit. gotb. 4 ll. woodcut of the arms of Portugal beneath tile, straight grain olive morocco extra, g. e. by Zaehnsdorf
- 4to. [Colophon] *Impressum Nurenberge per dñm Johanne Weyszenburger, Anno 7c. vii [1507]*

257
12/21/21

